КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Силабус навчальної дисципліни

ЧИТЕЦЬКЕ МИСТЕЦТВО ДІАСПОРИ

1. Загальна інформація			
Спеціальність	Перформативні мистецтва		
Спеціалізація	Сценічне мистецтво		
Освітня програма	Акторське мистецтво драматичного театру і кіно		
Рівень вищої освіти	*магістр*		
Мова навчання	українська		
Форма навчання	денна		
Статус навчальної дисципліни	*вибіркова*		
Курс (рік навчання)	I		
Семестр	II		
Обсяг навчальної дисципліни	*3 кредити ECTS, 90 годин*		
Розподіл за видами занять та годинами навчання	**види**	денна форма	заочна форма
	лекції	6	—
	практичні заняття / семінарські заняття	24	—
	лабораторні заняття		—
	самостійна робота	60	—

Форма підсумкового контролю	*залік*
Кафедра	Кафедра сценічного мистецтва і хореографії
Викладач (-і)	Кукуруза Надія Вікторівна
Контактний телефон викладача	+380505624997
E-mail викладача	nadiia.kukuruza@cnu.edu.ua
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/
Консультації	Очні консультації згідно з графіком

2. Мета навчальної дисципліни

1. Науково-дослідна мета (Теоретичний вектор):
Аналіз еволюції сценічного мовлення: Дослідження специфіки функціонування українського художнього слова в іншомовному середовищі, вивчення автентичної дорадянської орфоепічної норми та феномену мовної інтерференції.
Каталогізація та деколонізація спадщини: Заповнення «білих плям» в історії українського театру, повернення імен заборонених митців та інтеграція їхнього досвіду в сучасний український мистецтвознавчий дискурс.
2. Професійно-практична мета (Виконавчий вектор)
Оволодіння моноформатами: Практична підготовка до акторського існування в жанрах моновистави, літературного монтажу, поетичного перформансу та колажу, як найдосконаліших форм у середовищі діаспори
Розширення мовної палітри актора через розуміння діаспорної культури мовлення.
Збагачення репертуарного арсеналу: Освоєння драматургії та поезії, що тривалий час перебували під забороною (нередаговані радянською цензурою твори), для створення унікальних сучасних акторських проєктів.
3. Світоглядно-акторська мета (Концептуальний вектор):
Формування «надзавдання» митця: Усвідомлення акторського мистецтва як інструменту софт-пауер (Soft Power) та культурної дипломатії. На прикладі діаспори здобувач вчиться розуміти соціальну та національну місію актора, де сценічне слово є формою інтелектуального опору та захисту ідентичності.
Розвиток акторської психотехніки в екстремальних умовах: Аналіз того, як митці в еміграції, попри ізоляцію та брак фінансування, зберігали високий професійний рівень, що допомагає сучасному актору знаходити внутрішні ресурси для творчості під час криз.
Місце дисципліни в процесі навчання визначається як вибіркове – за самостійним вибором студента.

3. Тематика навчальної дисципліни

Курс «Читецьке мистецтво діаспори» є однією вибіркових навчальних дисциплін спеціальності В6 Перформативні мистецтва, спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво (вивчається у 2 семестрі), спрямований на вивчення еволюції художнього слова, декламаторського та сценічного мистецтва, яке розвивали українські емігранти за кордоном. Вона охоплює збереження національної

ідентичності через інтерпретацію української літератури, а також інтеґрацію вітчизняних традицій у світовий культурний контекст.

4. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. Оцінювання здійснюється за основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів – 100. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу — 50.

Вага оцінювання форм поточного контролю	*лекції*	
	практичні / семінарські	30
	лабораторні	
	індивідуальне завдання	
	колоквіум	
	самостійна робота	20
Вага оцінювання форм підсумкового контролю	*залік*	50

5. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія зі здобувачами ґрунтуються на принципах академічної доброчесності відповідно до чинних нормативних документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника:

- Кодекс академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://surl.li/ctufpk)
- Кодекс честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://surl.li/kvweic)
- Положення про систему забезпечення академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://surl.li/pxfcef)
- Положення про порядок розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності, застосування заходів реагування та оскарження Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://surl.li/vzzmem)
- Процедура забезпечення дотримання академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://surl.li/kipjui)

Відвідування занять. Організація освітнього процесу та контроль знань здобувачів здійснюються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (http://surl.li/rokxqk) і Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти (https://surl.lt/uinnsy).

Неформальна освіта. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, здійснюється відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (https://surli.cc/caszlv).

6. Рекомендована література

Основна література

1. «Заграва». Український театр Канади (2013–2024). Том 2 / [упоряд. Й. Терлецький]. Торонто : [б. в.], 2025. 188 с.
2. Карась Г. Музично-театральне мистецтво української діаспори: збереження традицій Леся Курбаса та інновації. *Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Шевченка. Слово*. № 18(69). Івано-Франківськ, 2023. С. 288–310. DOI: 10.31471/2304-7402-2023-18(69)-288-310
https://www.pvntsh.nung.edu.ua/index.php/word/article/view/1929/1868
3. Кукуруза Н. Взаємозв'язок мовознавства і літературознавства з практиками сценічного мистецтва в культурі української діаспори ХХ сторіччя. Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2025. Вип. 86. Том 2. С.80–86.
4. Кукуруза Н. Джерелознавчі аспекти дослідження мистецтва слова в середовищі української діаспори ХХ сторіччя. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 71. Том 2. С. 72–78.
5. Кукуруза Н. Концепція Богдана Бойчука у вирішенні взаємодії літературного і театрального простору в середовищі української діаспори. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський зб. наук. праць мол. вчених. Дрогобич: державний педагогічний університет імені І. Франка, 2021. Вип. 43. С. 37–41.
6. Кукуруза Н.В. Універсалізм діяльності Бориса Береста у контексті професіоналізації мистецтва слова в середовищі української діаспори. Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку. Науковий збірник. Випуск 46. Рівне : РДГУ, 2023. С. 85–92.

Додаткова література

1. Антонович Д. Українська культура / з передмовою К. Костева. Мюнхен: Український Технічно-Господарський Інститут, 1988. 518 с.
2. Білас О. Форми культурного життя українців у Німеччині та Австрії (1939–1955): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства: спец. 26.00.01 теорія та історія культури (мистецтвознавство). Львів, 2010. 17 с.
3. Берест Б. Історія українського кіна. Наукове товариство ім.Т. Шевченка. Нью-Йорк, 1962. 272 с.
4. Блакитний Є. На еміграції (1942–1947) / Хмурий В., Дивнич Ю., Блакитний Є. В масках епохи. Новий Ульм, 1948. С. 58–68.
5. Василенко Р. Життя в гримі та без (шляхами діаспори): мемуари, поезії, публіцистика. Київ : Рада, 1999. 628 с.
6. Гайдабура В. Летючий корабель Лідії Крушельницької. Студія Мистецького Слова в Нью-Йорку. Київ : Факт, 2006. 280 с.
7. Гайдабура В. Театр, розвіяний по світу. Феномен сцени повоєнної української діаспори. Німеччина, Австрія, Франція, США, Канада, Австралія. Київ : Києво-Могилянська академія, 2013. 404 с.

8. Гайдабура В. М., Терлецький Й. «Заграва». Український театр Канади : [іст.-мистец. дослідж.] Торонто : [б. в.], 2013. 275 с.
9. Гординський С. В обороні культури. Спогади, портрети, нариси. К., 2005. 360 с.
10. Дутчак В. Г. Бандурне мистецтво українського зарубіжжя: монографія. Івано-Франківськ: Фоліант, 2013. 488 с.
11. Енциклопедія української діяспори / гол. ред. В. Маркусь. Нью-Йорк, Чікаго: Наукове товариство ім. Т. Шевченка в Америці, 2009. Т. 1. Сполучені штати Америки. Кн. 1. (А–К). 434 с.
12. Енциклопедія української діяспори / гол. ред. В. Маркусь. Нью-Йорк, Чікаго: Наукове товариство ім. Т. Шевченка в Америці, 2012. Т. 1. Сполучені штати Америки. Кн. 2. (Л–Р). 348 с.
13. Енциклопедія української діяспори / гол. ред. В. Маркусь. Нью-Йорк, Чікаго: Наукове товариство ім. Т. Шевченка в Америці, 2018. Т. 1. Сполучені штати Америки. Кн. 3. (С–Я). 525 с.
14. Енциклопедія Українознавства: Словникова частина / гол. ред. проф. д-р Володимир Кубійович. Перевидання в Україні. Львів: Молоде життя. 1993 –2000. Т.1 – 10; Т.11. Доповнення і виправлення. 2003.
15. Євтух В. Закордонне українство: навч. посібник (В. Б. Євтух, В. П. Трощинський, А. А. Попок). Київ: ВІК, 2005. 308 с.
16. Євтух В. Українська діаспора. Соціологічні та історичні студії (В. Євтух, В. Трощинський, А. Попок, О. Швачка). Київ: Вид-во УАННП «Фенікс», 2003. 228 с.
17. Євтух В. Етнічність: глосарій. К.: Вид-во НПУ ім. М. Драгоманова, 2009. 170 с.
18. Історія української та зарубіжної культури:навчальний посібник (С. М. Клапчук, Б. І. Білик, Ю. А. Горбань та ін. ; за ред. С. М. Клапчука. 6-те вид., випр. і доп.). К.: Знання-Прес, 2007. 358 с.
19. Карась Г. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі XX століття. Івано-Франківськ: Типовіт. 2012. 1164 с.
20. Ковалів П., Ковалів Б. Мистецтво слова : навч. посіб. Париж – Мюнхен : Громада, 1948. 113 с.
21. Кукуруза Н. Втілення літературної композиції в українському сценічному мистецтві: жанрова й формотворча специфіка, історична динаміка : автореф. дис. ... канд. мистецтвозн.: 17.00.02. Київ, 2016. 20
22. Кукуруза Н. Професійне виконавське мистецтво як вираз національної духовної та культурної спадщини української діаспори. Мистецькі духовні виміри української діаспори: кол. наук. монографія (ДутчакВ., КарасьГ., ДундякІ., КозінчукВ., Кукуруза Н., НовосядлаІ., Фабрика-ПроцькаО., ДудаЛ., ФедорнякН., ОбухЛ., КурбановаЛ., СлоньовськаО.). Даллас, США : Primedia eLaunch LLC, 2020. С. 107–145.
23. Лазебник С. Закордонне українство: витоки та сьогодення. Київ: Вид-во «Істина», 2007. 160 с.
24. Максимюк С. З історії українського звукозапису та дискографії. Львів-Вашингтон: Видавництво Українського Католицького університету. 2003. 288с.
25. Мистецтво української діаспори / голов. ред. О. Федорук ; Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України. К.:Тріумф, 1998 . (Повернуті імена).
26. Наріжний С. Українська еміграція: культурна праця української еміграції між двома світовими війнами. Прага, 1942. Ч.1. 368 с.
27. Покальчук Ю. Українці у Великій Британії. Львів: Кальварія, 1999. 144 с.
28. Прокоп'як В. Б. Українська театральна культура Галичини періоду окупації (1941–1944 рр.) : автореф. дис... канд. миств. : спец. 26.00.01 / ДВНЗ «Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника». Івано-Франківськ, 2020. 16 с.
29. Ревуцький В. Нескорені березільці Йосип Гірняк і Олімпія Добровольська. Нью-Йорк : Обєднання українських письменників «Слово», 1985. 201 с.
30. «Слово пламенем взялося...» Мистецтво живого українського слова: збірник, присвячений пам'яті мистця- декламатора Юліяна Ґеника-Березовського / Ред. Богдан Гошовський. Торонто : «Євшан-Зілля», 1972. 224 с.
31. Театр-Студія Йосипа Гірняка й Олімпії Добровольської». Упорядник Богдан Бойчук. Нью-Йорк : В-во Нью-Йоркської Групи, 1975. 348 с.
32. Трощинський В. Українці в світі (В. П. Трощинський, А. А. Шевченко). К. : Видавничий Дім «Альтернативи», 1999. 352 с. [Україна крізь віки. Т. 15].

33. Українське мистецтво в полікультурному просторі: навчальний посібник, Л. Кондрацька. К. : Єксоб, 2000. 270 с.
Додаткові електронні ресурси
Діаспоріана. Електронна бібліотека https://diasporiana.org.ua/ Художнє слово, уривки з вистав (Й. Гірняк, М. Понеділок, І. Бернацький, театр «Заграва) https://www.youtube.com/watch?v=NJCPveprt-A&t=70s https://www.youtube.com/watch?v=UIhAiwZMir4 https://www.youtube.com/watch?v=lphiUOOnXCE https://www.youtube.com/watch?v=N8J-ykG71yg https://www.youtube.com/watch?v=SetpINMDVK8&t=61s https://www.youtube.com/watch?v=4KDpJzxoBaA https://www.youtube.com/watch?v=v-ppBAfA3O4 https://www.youtube.com/watch?v=1zvjFpncu18

Викладач **Кукуруза Н. В.**